

KUNST STRATEGI

HAVNEBYEN OG BYMIDTEN
NYKØBING FALSTER

GULDBORGSUND

INDHOLD

FORORD
INTRODUKTION
KUNSTENS POTENTIALE

VISION/MISSION
PEJLEMÆRKER

MØD KUNSTEN HER
BYMIDTEN
PASSAGER
HAVNEBYEN

KUNSTNERISKE PROCESSER
FRA STRATEGI TIL HANDLING
PROCES
SAMTIDSKUNSTEN I GULDBORGSUND

HISTORISK RIDS
BYMIDTEN
HAVNEBYEN

AKTØRER
VÆRKINFO INKL. FOTOKREDITERING

Bo Karberg
 'Jordens sang'
 (Solcellepaneler
 med motiver)
Asp/Langhøj, Struer

**Rumgehør, Tideland
 og Ajarose Stinee Solvild**
 'New Ark'
Aarhus

FORORD

Med kunststrategien sættes en ambitiøs og modig retning for, hvordan den professionelle kunst kan inddrages i udviklingen af en levende, inspirerende og ikke mindst fælles by.

I Landdistrikter, Kultur og Fritidsudvalget tror vi på kunstens særlige evne til at stille nuancerede og essentielle spørgsmål, vække nysgerrighed og forundring, åbne for nye perspektiver – og ikke mindst at finde visionære og bæredygtige løsninger i en kompleks virkelighed. Det er derfor relevant og vigtigt at invitere kunsten ind som en central og aktiv medspiller i de kommende års omfattende udvikling af havn og bymidte i Nykøbing F.

Kunststrategien for Nykøbing F. Havn og Bymidte viderefører på bedste vis Guldborgsund Kommunes gode og solide erfaringer med kunst i det offentlige rum og kunstens rolle i forskellige kommunale og tværfaglige kerneopgaver. I flere konkrete projekter har kommunen sammen med kunstnere, arkitekter, vores dygtige kulturaktører, eksterne samarbejdspartnere og en lang række borgere sat fokus på emner og samfundsaktuelle problematikker, der optager os i udvalget: dannelse og relevante fællesskaber, natur og landskab, klima og bæredygtig udvikling samt en aktiv involvering af børn, unge og nye målgrupper.

Vi ser frem til at følge, hvordan kunsten udfolder sig på havnen og i bymidten de kommende år, og med kunststrategien er der skabt det bedst tænkelige grundlag.

LANDDISTRIKTER, KULTUR OG FRITIDSUDVALGET

INTRODUKTION

Nykøbing F skal i de næste 10 år udvikle den en kilometer lange erhvervshavn til en ny oplevelsesrig bydel med boliger, kultur og rekreative områder.

Med 'Helhedsplan for udvikling af Nykøbing Falster Havn' forenes Nykøbing Falster Midtby med dens middelalderstrukturer og levende, attraktive miljøer med Guldborg Sunds landskabelige kvaliteter. Fra en lukket og utilgængelig erhvervshavn omdannes området til nye grønne bykvarterer, herunder fem unikke byrum. Udviklingen af havnen vil sammen med byudviklingsindsatser i bymidten sikre Nykøbing F's status som en attraktiv hovedby.

Kunststrategien for havnen og bymidten skal bidrage til at binde de nye byrum på havnen

sammen med Nykøbings nuværende centrum – Gågaden, Torvet og Latinerkvarteret. Der skal skabes spændende passager, sigte- og forbindelseslinjer og mere attraktive byrum ved hjælp af kunst.

Målet er at gøre byens unikke fortællinger, stedbundne værdier, historiske karakteristika og særlige identitet synlige og nærværende for alle.

Kunsten kan på overraskende og engagerede måder fremhæve sporene fra håndværk, industri, og handel samt understøtte fællesskab og læring.

Med kunsten som medspiller åbner vi byen op og skaber – i ordets bredeste forstand – bevægelse.

Kunststrategien er udarbejdet af Guldborgsund Kommune med kunstfaglig rådgivning fra Lotte Boesen Toftgaard fra Uimage, der har speciale inden for kunst i det offentlige rum.

Udviklingen af kunststrategien er funderet i en arbejdsgruppe (fire medarbejdere fra hhv. Borger & Branding, Strategi & Udvikling samt Teknik & Miljø) og med en følgegruppe (i alt 13 medarbejdere fra relevante forvaltninger, projekterne i havneudviklingen og bymidte samt repræsentanter fra Guldborgsund Billedkunstråd, Fuglsang Kunstmuseum, Museum Lolland Falster, handelsstandsforeningen Vores Nykøbing samt en ungerepræsentant).

Der har desuden været afholdt dialogmøder med flere projektgrupper i den samlede programorganisering på havnen, herunder Programstyregruppen.

Kunststrategien er støttet af Statens Kunstfond.

Morten Søndergaard
'Drømmegavl'
Valby

Superflex
'One Two Three Swing!'
Vordingborg

KUNSTENS POTENTIAL

Kunststrategiens formål er at skabe en langsigtet og målrettet strategi for integrering af kunst i Nykøbing Falster Havneby og Bymidte, som kan bidrage til en helhedsorienteret udvikling af bydelene.

Historisk har Nykøbing Falster været præget af en bemærkelsesværdig iværksætterånd og innovation, som har haft betydning både nationalt og internationalt.

Med kunststrategien er blikket rettet mod at reaktivere denne ånd ved at bruge kunstnernes evne til at stille nye spørgsmål, inddrage flere perspektiver og finde alternative løsninger på aktuelle problematikker samt til at sikre et fokus på både menneskelige og mere-end-menneskelige værdier og skalaer i byudviklingen.

Med kunststrategien har en bred gruppe interessenter via følgegruppen udarbejdet et fælles grundlag til at definere kommende og konkrete kunstprojekter i Nykøbing Falster Havneby og Bymidte.

Arbejdet tager afsæt i 'Helhedsplan for udvikling af Nykøbing Falster Havn', Designmanualen for Nykøbing F. Havneby udarbejdet af LYTT Architects samt relevante strategier og politikker. Den beskriver en vision og mission samt en række tematiske pejlemærker, som sætter en overordnet retning for kunsten. Endelig udpeges konkrete steder og vigtige parametre for en vellykket integrering af kunsten i bymidten og havnebyen; en integrering der kan styrke byens identitet som et levende og aktivt samfund funderet på åbenhed, nysgerrighed og stærke fællesskaber.

VISION

I NYKØBING FALSTER HAVNEBY OG BYMIDTE
SKAL KUNSTEN BIDRAGE TIL AT SKABE
ÆSTETISKE, BÆREDYGTIGE OG REKREATIVE
OMGIVELSER. KUNSTEN SKAL SKABE LEVENDE
MØDER I HVERDAGEN SAMT GØRE SUNDET
OG BYENS HISTORIE NÆRVÆRENDE.

KUNSTEN SKAL STYRKE NYKØBING FALSTERS
IDENTITET SOM EN INKLUDERENDE, VIRKSOM
OG AKTIV BY MED FOKUS PÅ CIRKULÆRE
LØSNINGER OG SAMSPIL MED NATUREN.

MISSION

FORBINDELSER

KUNSTEN SKAL BINDE BYEN SAMMEN FYSISK, HISTORISK OG RELATIONELT.

Kunst kan styrke forbindelserne mellem sundet og byen, mellem Havnebyen og bymidten og mellem de nye institutioner på havnen. Derudover har kunsten en særlig evne til at bygge bro: mellem forskellige grupper af mennesker og mellem Nykøbing Falsters fortid, nutid og fremtid.

ATTRAKTIVE REKREATIVE BYRUM

KUNSTEN KAN SKABE SANSELIGE OPLEVELSER OG INVITERE TIL FÆLLESSKABER.

Ved at lade kunstnere tage del i udviklingen af Nykøbing Falsters nye offentlige rum, bliver der sat ekstra fokus på borgernes oplevelse af omgivelserne - både fysisk og mentalt. Kunst kan i samspil med natur og byrum skabe inspirerende miljøer, som overrasker og vækker nysgerrighed hos mennesker på tværs af generationer og kulturer.

SIGNATURBYGGERI

KUNSTEN SKAL STYRKE BYENS ARKITEKTONISKE IDENTITET OG TILTRÆKKE NYE BORGERE OG GÆSTER.

Nykøbing Falster er kendt for sine historiske kulturmiljøer, hvor arkitektur og håndværk går hånd i hånd. Kunststrategien foreslår, at kunst indarbejdes i nye kommunale og private byggeprojekter. Når kunst bliver en integreret del af arkitekturen - enten ved at tage udgangspunkt i bygningens design, funktion eller historiske detaljer - kan det bidrage til nyt signaturbyggeri og en stærk kulturarv. Kunsten kan dermed styrke stedets identitet og tiltrække nye borgere og turister til byen.

NATUREN – DET GRØNNE OG DET BLÅ

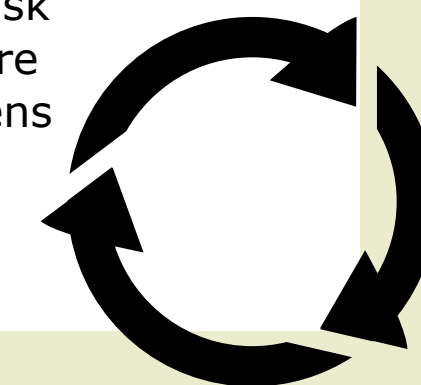
KUNSTEN SKAL INDTÆNKE NATUREN OG FREMME BÆREDYGTIGHED.

Med beliggenheden ved sundet er vand og luft en naturlig kvalitet, som kan blive en del af kunstopplevelsen i byen. Kunsten kan understøtte det rekreative aspekt af naturen, styrke biodiversiteten og bidrage til bæredygtige klimatilpasninger. Ved at integrere kunst i grønne og blå områder skabes byrum, hvor mennesker kan opleve og interagere med naturen på nye måder.

CIRKULÆRE OG HISTORISKE MATERIALER

KUNSTVÆRKER SKAL SKABES AF GENANVENDTE MATERIALER OG MATERIALER MED HISTORISK BETYDNING.

Havnens og byens materialer giver en unik mulighed for at skabe bæredygtige kunstværker til Nykøbing Falsters nye offentlige rum. Overskudsmaterialer fra lokale industrier på havnen, materialer fra nedrevne bygninger og kasserede kulturhistoriske genstande fra Museum Lolland-Falsters samling kan genbruges i kunstprojekter. Derudover kan materialer med historisk relation til havnen være med til at fortælle byens og havnens historie gennem kunstneriske udtryk.

KUNSTSTRATEGIENS VISION KAN REALISERES GENNEM PROJEKTER, DER RELATERER SIG TIL FEM PEJLEMÆRKER.

PEJLEMÆRKER FOR KUNSTEN

↔ FORBINDELSER

♥ ATTRAKTIVE
REKREATIVE BYRUM

🏠 SIGNATURBYGGERI

🌿 NATUREN – DET
GRØNNE OG DET BLÅ

🔄 CIRKULÆRE
OG HISTORISKE
MATERIALER

PÅ KORT SIGT
2025-2029

PÅ MELLEMLANG SIGT
2027-2034

PÅ LANG SIGT
2034 ...

🏠
HOTELLET

EKSTERNE
SAMARBEJDER

♥ 🏠 🌿
LILLE TORV

♥ 🏠 🌿
HOLLANDS GAARD

♥ 🌿
KIRKEPLADSEN

↔ ♥ 🌿 🔄
SLAGTERIGRUNDEN

↔ ♥ 🔄
PASSAGE VIA
BASTEBROSTRÆDET

↔ ♥ 🔄
PASSAGE VIA
BROGADE

↔ ♥ 🔄
MARKEDSHALLEN

🏠
NYE BOLIGER

↔ 🏠 🔄
BASTEBRO HUSET

↔ ♥ 🌿 🔄
KONDENSENS HAVE

↔ 🏠 🌿
RÅDHUSET

♥
SUKKERLADEN
/ SILOERNE

↔ ♥ 🌿 🔄
HAVNEPROMENADE

MULIGE STEDER FOR KUNSTEN

ZONE OMKRING HOLLANDS GÅRD + LILLE TORV

Hollands gård.
I dag præget af parkering.

Byrummene omkring Lille Torv og i Hollands Gård har potentiale til at blive grønne, rekreative byrum, hvor kunst og natur skaber inspirerende rammer for ophold på tværs af generationer. For at sikre det bedste resultat skal kunsten tænkes ind fra starten i byudviklingen, så kunstnere, arkitekter og byplanlæggere arbejder tæt sammen. Kunsten kan tilføre stedet og omgivelserne en unik identitet gennem form, materialer, farver og historiske fortællinger.

Karin Lorentzen
'Iris'
Lemvig

MULIGE STEDER FOR KUNSTEN - BYMIDTEN - ZONE OMKRING HOLLANDS GÅRD + LILLE TORV

Jeppe Hein
'Modified Social Benches'
Lemvig

Passagen via Brogade og ned til Havnepladsen er planlagt som en forbindelse for udelukkende gående og cyklende, hvilket kan styrke oplevelsen af kunsten. Der er også et stort potentiale i at lade kunstværkerne fortsætte ud over sundet via den planlagte cykel- og gangbro mellem Havnebyen og Sundby på den anden side af sundet.

Brogade
Kig mod Linde Allé på den anden side af Guldborg Sund, som den planlagte cykelbro vil forbinde med Brogade.

PASSAGE VIA
BROGADE + CYKEL-GANGBRO

PASSAGE VIA BASTEBROSTRÆDE

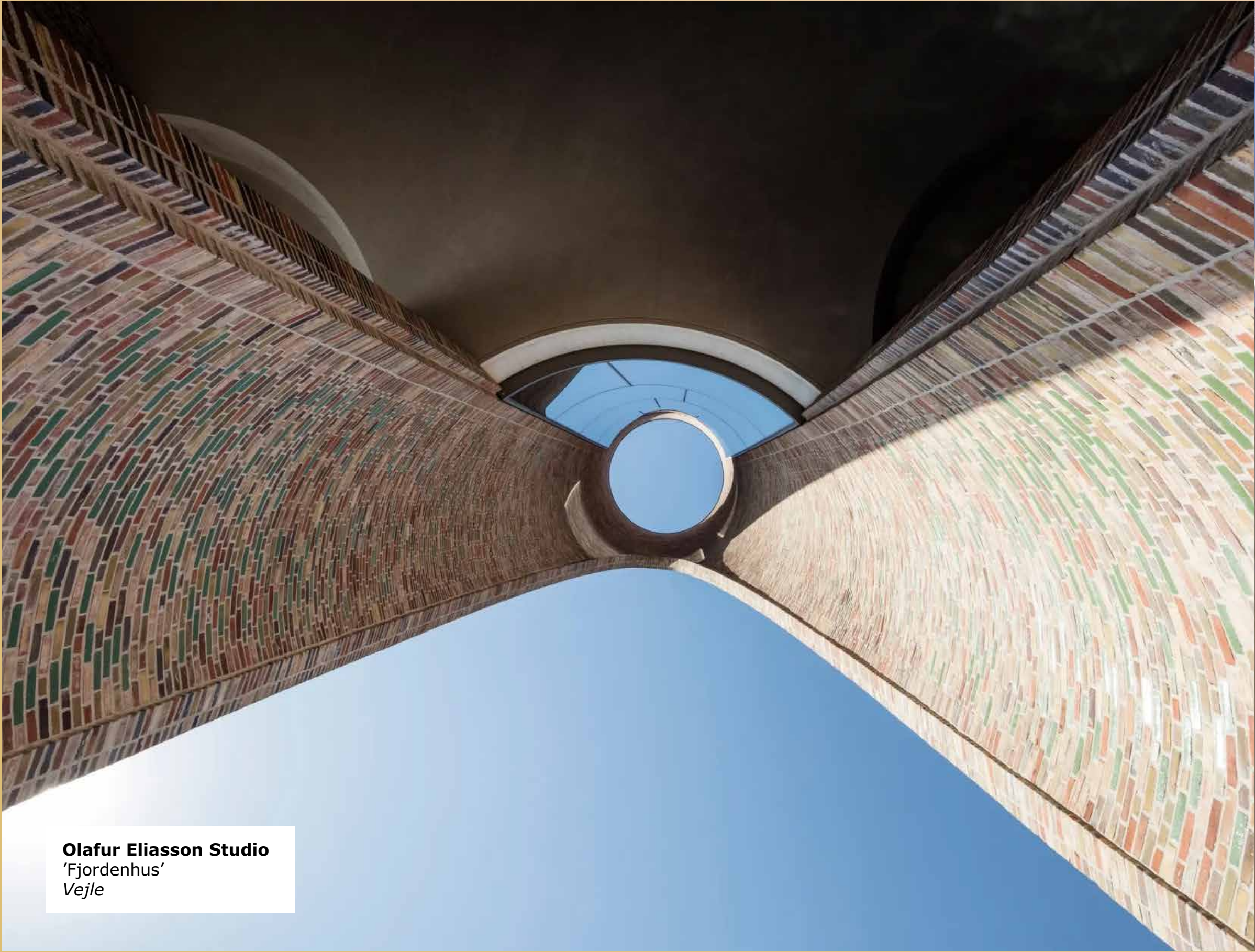
Forbindelsen fra Bastebrostræde, 'gennem' Bastebrohuset og ned til den nye broplads foran Bastebro kan blive et rekreativt byrum. Kunst kan bruges til at markere vejretningen gennem byen og områdets historie og skabe sammenhæng mellem aktiviteterne i Bastebrohuset og byens offentlige rum.

Bastebrostræde
Kig mod vandet fra bymidten.

Anders Bonnesen
'Hvis du ikke ved, hvor du skal hen...'
Vejle

Olafur Eliasson Studio
'Fjordenhus'
Vejle

Tue Greenfort
'Helios'
Lyngby

Bastebrohuset bliver et multi-funktionelt hus på havnen, hvor Billedskolen, Museum Lolland-Falster, Frivilligcentret, en fællessal og bibliotek samles. Kunsten kan integreres i bygnin-gens arkitektur og indretning for at understøtte husets forskellige funktioner, hvilket allerede er et væsentligt element i en kommende arkitektkonkur-rence. Museum Lolland-Falsters overskud fra samlingen af kul-turhistoriske genstande, såsom artefakter, bøger og tekstiler, kan omdannes til en permanent kunstinstitution, der forholder sig til rummet og menneskets sanser. Installationen kan også involvere lyd, lys eller video.

BASTEBROHUSET

MULIGE STEDER FOR KUNSTEN - HAVNEBYEN - BASTEBROHUSET

Camilla Nørgård
'Omsamling Gellerup'
Gellerup

MARKEDSHALLEN

Markedshallen er en bevaringsværdig bygning på havnen, der skal fyldes med kreative værksteder, iværksætteri, foreninger og fællesskaber. Den professionelle kunst kan bidrage til at løfte stedets vision om at være et fristed, hvor fællesskab omkring forskellige kulturformater kan „dyrke og styrke det fælles vi“. Der er et stort potentiale for at lade den del af samtidskunsten, som arbejder med borgerinvolverende metoder, indgå som et tilbagevendende element i Markedshallens årsprogram. Samskabelsesforløb ledet af professionelle kunstnere kan skabe et trygt og rummeligt læringsmiljø med rum til eksperimenter og kollektiv skaberkraft.

Bank & Rau
'Connected Load'
Udstilling, Randers

Maj D.
'Re-lamp'
Udstilling, København

MULIGE STEDER FOR KUNSTEN - HAVNEBYEN - MARKEDSHALLEN

Sisters Hope
'Sisters Academy – The Boarding School'
Udstilling, København

SUKKERLADEN / SILOER

Flere af havnens eksisterende bygninger såsom Sukkerladen bevarer og får nye funktioner. Sukkerladen skal omdannes til et parkeringshus, og der er mulighed for at lade kunstnere bearbejde bygningen eller blot facaderne. Nordic Sugars siloer i havnens sydlige ende kan også transformeres til kunstværker med enkle visuelle greb, der fortæller havnens historie. Der har tidligere været dialog med Nordic Sugar om at integrere kunst på deres bygninger.

Kirstine Roepstorff
'Hydra'
Fredericia

Kristian Vodder Svensson
Udsmykning af sukkersilo
Møn

KONDENSENS HAVE

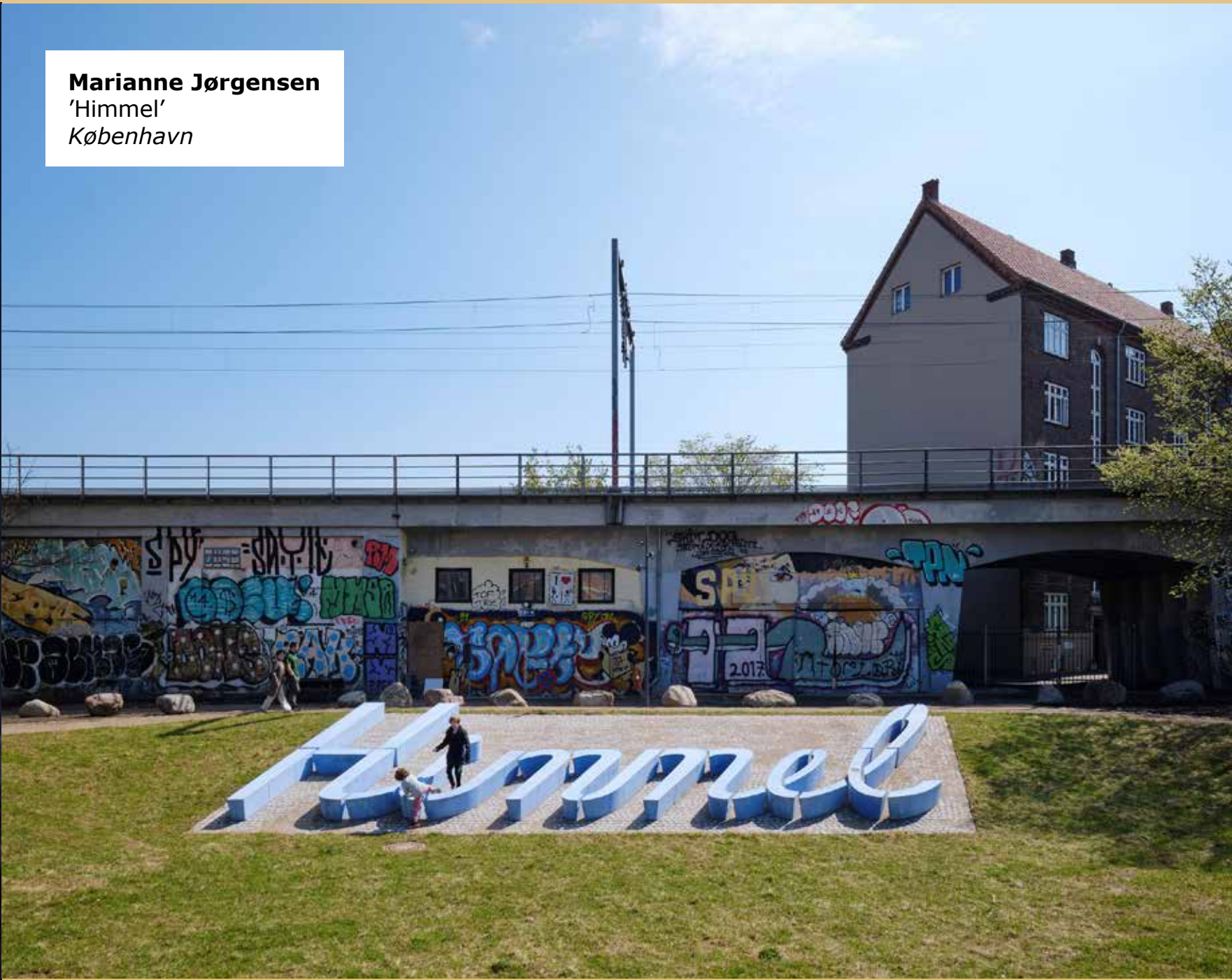

Kondensens forhave bliver et grønt, rekreativt område, hvor kunst og klimatilpasning mødes. Haven vil blive anlagt foran den markante historiske bygning Kondensen og umiddelbart op til det nye rådhus på havnen. Den vil fungere som et af havnens grønne åndehuller, hvor kunsten kan bidrage til at stimulere sanserne og skabe en ny måde at opleve overgangen mellem sund og by.

En mulighed er at lade en kunstner arbejde sammen med arkitekter og ingeniører for at give byrummet og klimatilpasningen et kunstnerisk præg. En anden mulighed er at bruge kunst til at forme havens scene, der skal danne ramme om diverse kulturelle events.

Bureau Detours
'Nest'
Festivalscene, Island

Marianne Jørgensen
'Himmel'
København

MULIGE STEDER FOR KUNSTEN - HAVNEBYEN - KONDENSENS HAVE

Kenneth Balfelt Team
"Enghave Minipark"
København

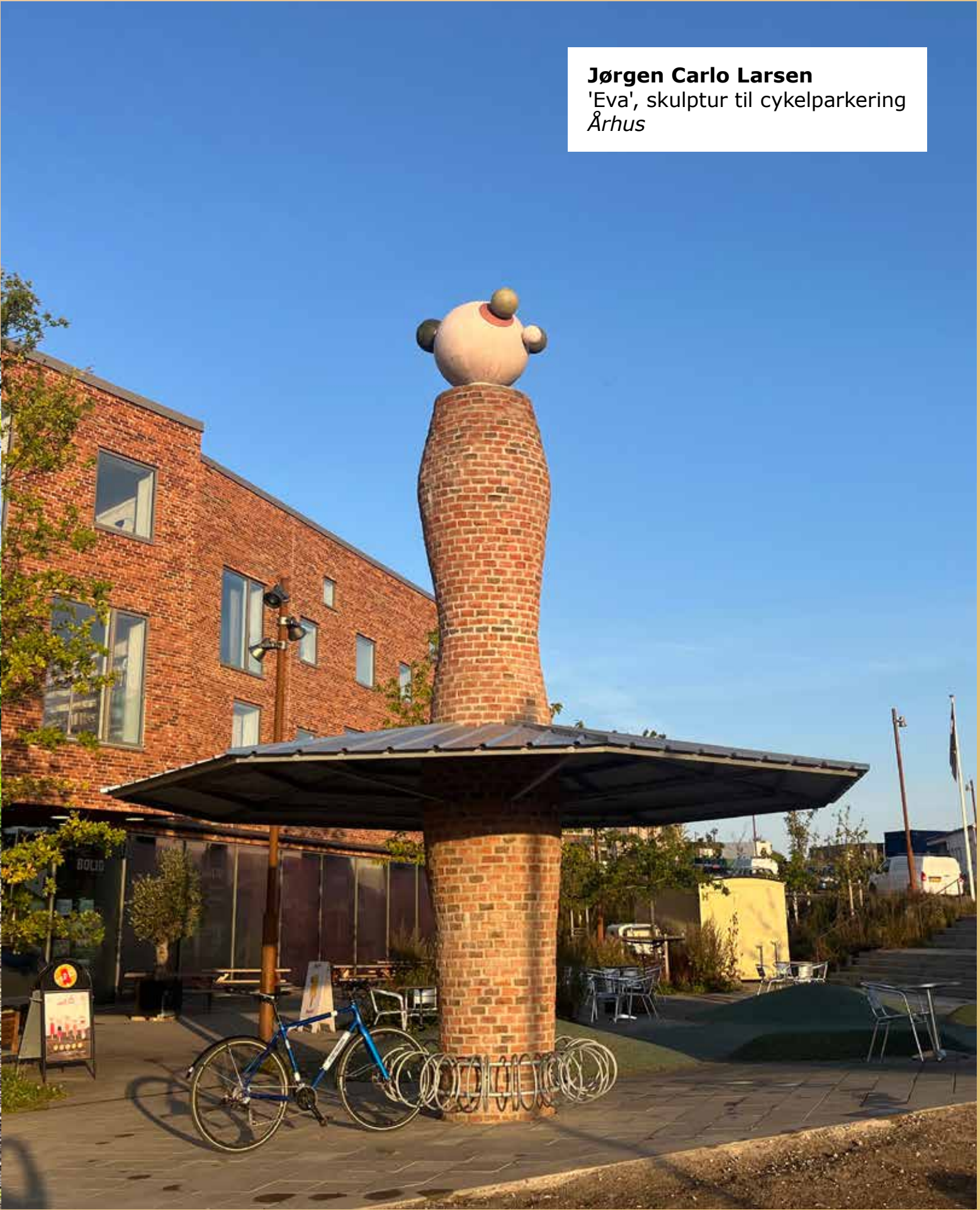
SLAGTERIGRUNDEN

Slagterigrunden kan udvikle sig til en grøn indgang til den nye Havneby. Kunst inddrages i både den urbane natur og stedets materialitet, f.eks. ved at genbruge rester fra de nu nedrevne slagteribygninger eller andre materialer fra havnen. Kunstneriske metoder kan bruges til at arbejde tværfagligt og eksperimenterende med stedets mange historiske lag. Resultatet kan blive et landskab, en park eller en helt ny type af byrum, der fortæller om havnen og byen gennem historie og materialitet. Processen kan begynde med midlertidige og eksperimenterende kunstprojekter eller skitsekonkurrencer, der kan inspirere til et permanent værk.

Skye Jin
'Skovhavelunden'
København

Jørgen Carlo Larsen
'Eva', skulptur til cykelparkering
Århus

Marianne Hesselbjerg
'Vestled'
Hvide Sande

Historisk har havnens kant været centrum for handel i Nykøbing Falster, hvor materialer dagligt blev losset og sendt videre ud i Europa. I den nye Havneby vil et stiforløb langs havnekanten binde området sammen, og kunst kan skabe oplevelser langs ruten, der inviterer til ophold samt refleksion over både stedets historiske og nye karakter. Kunsten kan integreres i udvalgte områder langs havnen eller f.eks i klimasikringen.

HAVNEPROMENADE

MULIGE STEDER FOR KUNSTEN - HAVNEBYEN - HAVNEPROMENADE

Karin Lind
'Forskudt horisont'
Gilleleje

HOTEL, BOLIGER, RÅDHUS, KIRKEPLADSEN MV.

Kommunen kan samarbejde og gå i dialog med centrale private bygherrer og ejere af private arealer på havnen og i bymidten. Det kan fx være ifm. opførelse af hotel, private boliger, nyt rådhus, tiltag i bymidten på Klosterkirkens arealer mv. Bygherrer orienteres så tidligt som muligt om kunststrategien, herunder mulighederne for samt kommunens ønske om etablering af kunst, ligesom muligheden kan understøttes i lokalplaner, udbud og projektering. Kommunen kan i rimeligt omfang stille faglighed og kompetencer til rådighed bl.a.

via Guldborgsund Billedkunstråd og medarbejdere med erfaring inden for kunst i det offentlige rum og byudvikling.

Afsættet for samarbejde og dialog vil være en fælles intention om med afsæt i kunststrategien at udvikle og realisere kunst af høj kvalitet på offentligt tilgængelige arealer og/eller i private byggerier. Konkrete tiltag kan fx være udsmykningsprojekter, bygningsintegreret kunst, interiør, temporære projekter ifm. Madens Folkemøde mv.

Udvikling af havn og bymidte er tæt relateret til det sociale liv og områdets samlede identitet, og derfor er det relevant at inddrage de større private aktører i en fælles kunstnerisk indsats.

Ruth Campau
'Quick, Quick, Slow'
Århus

AMBITIONEN OM AT LADE KUNSTNERE BIDRAGE MED VEDKOMMENDE KUNSTVÆRKER KRÆVER SÆRLIGE RAMMER OG ARBEJDSPROCESSER.

KUNSTNERISKE PROCESSER

TID OG KUNSTNERISK ARBEJDSPROCES

På baggrund af grundig research og eksperimenter skaber kunsten forbindelser.

Derfor er det vigtigt, at kunstnere inddrages tidligt i byudviklingsprojekter, så deres arbejde kan tilpasses projekters tidsplan, økonomi og finansiering. På den måde får kunsten mulighed for at bidrage med alternative måder at analysere, formidle og formgive steder på.

TVÆRFAGLIGT SAMARBEJDE

Kunstnerne skal arbejde tæt sammen med andre fagligheder inden for by- og landskabsudvikling, såsom arkitekter og landskabsarkitekter. Det sikrer, at kunst kan integreres i byens bygninger og anlæg på en naturlig og funktionel måde.

MIDLERTIDIGE AFPRØVNINGER

Eksperimentelle kunstprojekter på havnen og i bymidten er vigtige, især når der arbejdes med komplekse, cirkulære processer og nye løsninger på udfordringer såsom klimatilpasning. Disse projekter kan involvere ændrede adfærdsmønstre, brug af alternative materialer og genanvendelse.

Midlertidige kunstprojekter kan i denne sammenhæng bidrage til at styrke fællesskaber, inddrage borgere som medejere og gøre udviklingsprocessen synlig og engagerende.

INDDRAGELSE AF CIVILSAMFUNDET

Mange kunstnere involverer lokalsamfundet i deres arbejde, hvilket skaber større ejerskab og engagement hos borgere, foreninger og virksomheder. Guldborgsund Kommune har lang erfaring med at inddrage børn og unge, lokale kulturaktører og foreningsliv i kunstneriske projekter – disse erfaringer kan videreføres i arbejdet på havnen og i bymidten.

NYKØBING FALSTER STUDIO/MATERIALELAB

Nykøbing Falster Studio/MaterialeLab skal være et arbejdssted for inviterede kunstnere, hvor de kan udvikle kunstprojekter til havnen og i bymidten. En funktionstømt bygning på havnen stilles til rådighed i etableringsfasen og kan fungere som værksted for eksperimenter med materialer.

Til huset kan kobles Huskunstnerprojekter og Artist in Residence-forløb, så kunstnere midlertidigt kan arbejde i byen med et projekt eller udforske nye ideer. I takt med transformationen af havnen vil der være fokus på, hvordan specifikke materialer kan indgå i kunsternes arbejde.

1 2 3 4

FRA STRATEGI TIL HANDLING

FOR AT REALISERE AMBITIONEN OM AT KUNST SPILLER EN CENTRAL ROLLE I DEN LANGSIGTEDE UDVIKLING AF HAVNEN OG BYMIDTEN, ER DER EN RÆKKE VIGTIGE ANBEFALINGER, DER SKAL FØLGES.

Gå i gang! Husk at sætte tid af til processen, vær modige og åbne for nye ideer.

Inddrag forskellige fagområder. Alle delprojekter skal organiseres tværfagligt således at kommunens centre arbejder sammen og eventuelt inddrager ekstern ekspertise f.eks. et medlem af Billedkunstrådet.

Overvej et fast team. På længere sigt kan kommunen etablere et fast tværfagligt team, som arbejder med kunst i det offentlige rum.

Lav en drejebog. Med afsæt i eksisterende erfaringer skal der udarbejdes en fleksibel intern drejebog for kommende kunstprojekter i det offentlige rum.

Brug kunststrategiens grundlag. Projekterne skal tage udgangspunkt i kunststrategiens vision, pejlemærker, steder og processer. Samtidig er det vigtigt at prioritere kommunikation og formidling – både internt i kommunen og eksternt, så borgerne får indsigt i kunstprojekterne.

Introduktion til beslutningstagere. Kunststrategien præsenteres bl.a. for de relevante udvalg samt Guldborgsund Kommunes Billedkunstråd i forbindelse med en ny valgperiode.

Brug Designmanualen. Kunstprojekter udvikles i overensstemmelse med Designmanualen for Nykøbing F. Havneby udarbejdet af LYTT Architects.

DREJEBOGEN SKAL SOM MINIMUM INDEHOLDE

- konkrete projektværktøjer
- modeller for finansiering og organisering
- retningslinjer for rekruttering af kunstnere
- aftaler vedr. drift, vedligeholdelse og forsikring

Drejebogen skal fungere som et praktisk værktøj, der sikrer en effektiv proces for kunstprojekter i offentlige bygge- og udviklingsprojekter.

Dokumentet kan justeres fra projekt til projekt for at passe til de aktuelle behov.

Statens Kunstfond har særlige guidelines for etablering af kunstværker i det offentlige rum.

De kan læses her:

<https://www.kunst.dk/det-satser-vi-paa/kunst-i-din-hverdag/igang-med-kunst-i-offentligt-rum>.

Interview med følgegruppens medlemmer og andre relevante interessenter.

Tre følgegruppemøder har haft **fokus på kvalificering** af kunststrategien, koordinering af indsatser, ejerskab, drøftelse af steder og greb mv.

Skriveproces v. arbejdsgruppen. Tekstproduktion og justeringer er foretaget på baggrund af følgegruppeworkshops, interviews, drøftelser/ beslutninger vedr. økonomi.

Koordinering, drøftelser samt perspektiver på økonomi med hhv. projektgrupperne i bymidten og det samlede Havneprogram inkl. Programstyregruppen.

PROCES

SAMTIDSKUNSTEN I GULDBORGSUND

Kunststrategien skal støtte op om flere af kommunens strategier, planer og politikker, herunder Byrådets planstrategiske pejlemærker, kommunens kerneopgave, LKF-udvalgets pejlemærker, den kommende Kultur- og Idrætspolitik, Det Guldborgsundske Mindset, Klimahandleplan, Folkeoplysningspolitik, fokus på events samt Guldborgsund Kommunes Billedkunstråds Vision & Handleplan.

Kommende kreative fællesskaber og processer omkring etablering og udforskning af kunst på havnen og i bymidten vil desuden være med til at understøtte det arbejde, kommunens dygtige kulturaktører allerede praktiserer i deres arbejde med at skabe rum omkring kunst og kultur, hvor folk mødes i relevante fællesskaber på tværs af diverse skel.

I disse år blomstrer samtidskunsten og kommunens arbejde med kunst i det offentlige rum. Kunststrategien udnytter et gunstigt tidspunkt, hvor flere større kunstprojekter er i gang eller ved at blive iværksat. Disse projekter har fokus på am-

bitiøse, eksperimenterende, tværfaglige, borgerinddragende, læringsunderstøttende og bæredygtige kunstformater, der samtidig styrker turismen.

Nogle af de aktuelle kunstprojekter er:

- Fuglsang Kunstmuseums Kunstlandskab
- Under overfladen i Gedser
- Projekt 4850 i Stubbekøbing
- KUNST-Doseringen på Stubbekøbing Havn
- udstillingsstedet Ved Skoven
- kunstnersammenslutningen In Situ

Guldborgsund Kommune har også taget initiativ til en flerårig kunstnerisk indsats på Østerbro i Nykøbing Falster, hvor der blandt andet arbejdes med udviklingen af det nye byrum Friheden.

Herudover er kommunen involveret i udvikling af en større kunstudsmykning til skolegården v. den nye Sundskole, etablering af sti- og cykelsystemet KØSTEN langs Sydfalsters kyst med flere kunstoplevelser som Gedser-markøren og en lydvandring samt en biodivers og bæredygtig bypark i Sakskøbing: 'Nummer 18'.

Ditte Gantriis
'Liljerne på altanen er sprunget ud...'
Fuglsang Kunstlandskab

Camilla Berner
'Plantefortællinger'
Nykøbing F.

SAMTIDSKUNSTEN I GULDBORGSUND

A Kassen
'Ornament'
Nordøstfalster

HISTORISK RIDS

Nykøbing Falster opstod som handelsplads ved bådoverfarten mellem Falster og Lolland. I 1200-tallet blev Nykøbing Slot opført, og byen voksede op omkring det. Slottet blev gennem Middelalderen brugt af skiftende konger, og det sammen med skibsfarten gav gode vilkår for byens håndværkere og handlende.

I 1560 fik byen status som købstad, og frem til starten af 1700-tallet fungerede slottet som enkesæde for flere dronninger. Én af dem var Sophie af Mecklenburg, hvis søn, Christian 4., ofte opholdt sig på stedet pga. de gode jagtforhold på Falster. Hun døde i 1631.

I 1767 blev slottet sat på auktion og solgt. Det blev revet ned, og materialer herfra blev genbrugt til opførelsen af dels herregårde i omegnen, dels bygninger i selve Nykøbing F. Status ændrede sig for byen, men fra omkring 1800-tallet begyndte det igen at gå fremad. Havnen blev moderniseret, og industrien tog fart.

I 1867 blev bådforbindelsen til Lolland afløst af en drejebro med vej, og i 1875 kom der også jernbane over sundet mod Lolland. Forbindelsen til oplandet gav gode handel, håndværk og industri, og Sukkerfabrikken åbnede i 1884.

I 1900-tallet fortsatte industrialiseringen med etableringen af en margarinefabrik, en dampmølle, et andelssvineslagteri mv. Ca. halvdelen af Nykøbings befolkning ernærede sig i 1950 ved industri og håndværk. I 1963 blev dreje- og jernbanebroen revet ned og erstattet af den nuværende Kong Frederik den IXs Bro.

Overgangen til servicesamfund i 1900-tallets anden halvdel betød, at mange arbejdspladser forsvandt. I dag er Nykøbing Falster imidlertid hovedby i Guldborgsund Kommune og den 9. største by i Region Sjælland med knap 17.000 indbyggere. Byen er centrum for uddannelse, handel og industri på Lolland-Falster.

BYMIDTEN

I 2022 blev Nykøbing Falster hædret som Danmarks Bedste Handelsby for byer med under 20.000 indbyggere.

Byens detailhandel er koncentreret omkring Torvet, gågaderne omkring dette samt den nord-syd gående Slotsgade/Langgade/Frisegade, der er en del af det middelalderlige gadeforløb. Byen huser Nykøbing Falster Revyen, der årligt har mere end 25.000 besøgende, og som i 2022 blev kåret til Årets Revy.

En analyse fra 2017 udarbejdet af COWI viste bymidtens styrker, herunder:

- Byens stærke identitet med revyen, nærheden til vandet, kultur- og bygningsarv
- Et varieret butiksliv med bl.a. Danmarks ældste vin- og tobaksforhandler.
- Et stort opland og mange turister.

Analyserne peger også på udviklingspotentialer som:

- Udvikling af Hollands Gaard til en rekreativ oase.
- Tilføjelse af funktioner på Kirkepladsen
- Formidling af byens historie.

Fra 2018-2025 har Nykøbing Falster gennemgået en omfattende områdefornyelse, hvor Torvet og de omkringliggende gader er blevet renoveret med nye belægninger, træer samt områder dedikeret til ophold, arrangementer og fællesskaber.

Der er stadig behov for at styrke og udvikle midtbyen som en attraktiv handels- og oplevelsesby, så den kan fortsætte med at være en levende midtby. Midtbyen, og specielt Torvet, fungerer som byens hjerte og er centrum for dagligt ophold, restauranter og arrangementer. En tværfaglig partnerskabsgruppe arbejder løbende på at sikre, at midtbyen fortsat udvikler sig.

Flere grønne områder og kunst i bymidten kan være med til at gøre byen endnu mere indbydende.

HAVNEBYEN

Havnen i Nykøbing Falster har udviklet sig fra naturhavn med blot et par anløbsbroer – Bastebroen og Færgebroen – til en industri- og erhvervshavn, der nu skal omdannes til en rekreativ og beboelig havnefront.

Først i 1830 blev Strandgade, som løb imellem de to broer, planeret og brolagt, og i 1832 blev et område nord for Bastebroen opfyldt og brolagt. Dermed stod Nykøbings første havneplads færdig. I 1835 blev det første havnebassin anlagt. Havnen voksede derefter i takt med stigende kvæg- og sukkerproduktion.

Flere industribygninger prægede området:

- Slagtehuset åbnede i 1912
- Markedshallen blev opført i 1916
- Kondenseringsfabrikken "Værnekloster Mælkefabrikker i Danmark A/S", kaldet Kondensen, blev opført i 1918.

Produktionen i Kondensen ophørte i 1987, og op igennem 1990'erne blev korn og olie de vigtigste handelsvarer på havnen. I 2012 blev havnen sikret med et blå metalhegn som led i EU's terrorsikring, hvilket skabte en skarp adskillelse mellem industrihavn og byens handelsområde.

Nu skal havnen omdannes til en levende bydel, hvor mennesker færdes naturligt og ofte. På havnen vil der blive opført:

- Et nyt kulturelt fælleshus, kaldet Bastebro, som skal huse forskellige kulturinstitutioner, herunder Guldborgsund-bibliotekerne og Museum Lolland-Falster
- 500 nye boliger
- Et nyt Rådhus
- Flere grønne strøg og rekreative byrum, som skal være med til at gøre den kommende havnestrækning levende og inviterende
- Markedshallen omdannes til et hus for kreative fællesskaber, primært med unge i centrum.

AKTØRER

ARBEJDSGRUPPE

Projektleder, Teknik & Miljø,
Charlotte Bonde Wiberg

Kulturkonsulent, Landdistrikter, Kultur & Fritid,
Julie Damgaard Nielsen,

Kulturkonsulent, Landdistrikter, Kultur & Fritid,
Diana Gerlach

Plan- og Udviklingskonsulent, Strategi & Udvikling,
Nina Munk Raun

Grafisk konsulent, Strategi & Udvikling,
Maria Capion

FØLGEGRUPPE

Direktør for Museum Lolland-Falster,
Ulla Schaltz

Direktør for Fuglsang Kunstmuseum,
Anna Schram Vejlbj

Centerchef, Borger & Branding,
Lene Rikke Bresson

Centerchef, Center for Økonomi,
Hanne Lindholm

Repræsentant for Bastebro fra Bibliotek & Borgerservice,
Charlotte Møller

To repræsentanter fra Guldborgsund Billedkunstråd,
Thomas Kadziola og Pia Rönicke

Erhvervs- og Citychef v. Vores Nykøbing,
André Andersen

CTM, Projekt- og Procesleder, Bygningskonstruktør
Patrick Sloth Rasmussen

CTM, Byplanlægger
Christian Broen

Repræsentant for Markedshallen,
Projektleder Tanja Beckmann Sørensen

En ungerepræsentant,
Kevin Rasmussen

CTM, DK2020-konsulent,
Anne-Louise Lopez

Projektleder Bastebrohuset,
Anna Katrine Damgaard Lehmann

VÆRKINFO

INKL. FOTOKREDITERING

SIDE 2

Bo Karberg

'Jordens Sang'

2022

Asp i Struer

CFR-farvede (Color, Form, Reflection) solcellemoduler med grafik.

Foto: Verner Nørby

Foto af Jorden fra Apollo 11, integreret i solpanel. Panelet udvikler strøm, og om natten vil billedet af jordkloden lyse ved hjælp af den om dagen indhøstede solenergi. Del af kunstprojektet 'De 17 gavle', hvor FN's 17 Verdensmål formidles på gavle i 17 byer i Midt- og Vestjylland. Gavlene kan opleves i Sinding-Ørre, Asp, Tirstrup, Hedensted, Varde, Skive, Holstebro, Ringkøbing, Faster-Astrup, Skjern, Skarrild, Herning, Timring, Engesvang, Nørre Snede, Ikast og Brande.

SIDE 5

Morten Søndergaard

'Drømmegavl'

2015

Valby

Udstansede aluminiumbogstaver og LED lys.

Courtesy: Tideland Studio

og fotograf Niels Rysz Olsen

Drømmegavlens tekst udgøres af de drømme som de mennesker har, der lever lige inde bag væggen. Ikke deres natte-drømme, men de drømme de har for fremtiden og for nutiden.

SUPERFLEX

'One Two Three Swing!'

2020

Vordingborg

Permanent installation.

Foto: SUPERFLEX

SIDE 9

Karin Lorentzen

'Iris'

2020

Udsmykning på Torvet i Lemvig.

Granit, strandsten, bronze.

Foto: Christina Capetillo

SIDE 10

Jeppe Hein

'Modified Social Benches'

2017

Lemvig Havn

Pulver-beklædt, vandafvisende rustfrit stål.

SIDE 11

Rumgehør, Tideland Studio og Ajarose Stinee Solvild

'New Ark / Passagen'

2023

Århus

100 unikke betonfliser samt tre spejlpolerede redningskranse i stål. Areal: 250 m².

Courtesy: Tideland Studio

og fotograf Niels Rysz Olsen

Værket er skabt af arkitekterne Rasmus Romme Brick Maabjerg, Rumgehør Studio, Simon Strøyer, Tideland Studio samt kunstneren Ajarose Stinee Solvild.

SIDE 12

Anders Bonnesen

'Hvis du ikke ved, hvor du skal hen, vil alle veje føre dig dertil'

2018

Vejle

Sandblæste bogstavfliser, fortovsudsmykning.

Foto: Torben Petersen/Statens

Kunsthond

20 citater fra 14 forskellige forfattere på 400 meter lang strækning.

SIDE 13

Olafur Eliasson og Sebastian Behmann m. Studio Olafur Eliasson

'Fjordenhus'

2009–2018

Vejle

Klient: Kirk Kapital

Foto: Anders Sune Berg

Tue Greenfort

'Helios og Photosynthesis'

2025

Stedsspecifik, permanent

installation til Climate Challenge

Laboratory, DTU Lyngby Campus

'Helios': Indfarvet genbrugsglas, stål, LED, wire. 'Photosynthesis': 3D printet genbrugsplast (PP), vævet rør af optiske fibre, stål, LED, wire. Courtesy: Tue Greenfort

SIDE 14

Camilla Nørgård

'Omsamling Gellerup'

2020-2022

Gellerup

Indendørs træcollage.

Foto: Camilla Nørgård

Udsmykning i forbindelse med byggeri af Børne- og Sundhedshus Vest. Collagen består udelukkende af materialer indsamlet fra nu nedrevne institutioner og bygninger i området. Værket er vokset frem af stedet. Det har elementer indsamlet fra Tovshøjsskolens fysiklokale, vindueskarme, døre m.m., Nordgårdshallens ribber, riste, bænke, døre, Månedalens hjemmelavede udsmykninger, stole, vindueskarme og skabe fra boligblokkene.

SIDE 15

Bank & Rau

'Connected Load'

2016

Kulturhuset Grågård, Randers

Genbrugstøj og træuld.

Courtesy: Bank & Rau

Menneskelignende kroppe lavet af genbrugstøj og udstoppet med træuld svæver rundt i rummet i EN sammenhængende organisme. Genbrugstøjet fortæller om et allerede levet liv, som nu indsættes i en ny fortælling og en ny sammenhæng.

SIDE 16

Sisters Hope

'Sisters Academy

– The Boarding School'

2017

Den Frie Udstillingsbygning

Immersiv installation.

Foto: I diana lindhardt

SIDE 17

Kirstine Roepstorff
'HYDRA'
2020
Fredericia
Farvet mosaik, planter, rislende vand.
Foto: Andrea Omvik

Kunstnerisk udsmykning af P-Hus, Kanalbyen Fredericia.

Kristian Vodder Svensson
'Udsmykning af sukkersilo'
2020
Lendemarke, Møn.

SIDE 18

Bureau Detours
'Nest'
2014
Seyðisfjörður, Island
Fiskekasser og konstruktionsplast.
Foto: La familia & Maximus Jónssonus

Hovedscene til Lunga Art Festival 2014. Den primære inspiration kom fra den både kaotiske og systematiske konstruktion af fuglereder.

Marianne Jørgensen
'Himmel'
2024
Fuglekvarteret, Nørrebro
Lyseblå beton.
Foto: Anders Sune Berg

'Himmel' er et funktionelt og stedsspecifikt kunstprojekt, der kombinerer byrumsforbedringer med skybruds-sikring i Glenteparken på Nørrebro. Projektet er gennemført i samarbejde med Rambøll og Schønherr. Kunstprojektet består af ordet 'Himmel' skrevet i skråskrift. Projektet sammenfatter essensen af et klimaanlæg: Nemlig at det opbevarer himlens nedbør i en fordybning, hvis vandspejl spejler himlen selv. Størrelsen på 'Himmel' er tilpasset den menneskelige krop, så værket kan benyttes som lege- og siddeplads og dermed opfordrer til fællesskab.

SIDE 19

Kenneth Balfelt Team
'Enghave Minipark'
2010-2011
Foto: Kenneth Balfelt

I samarbejde med: Brugerne af parken, Vesterbro Lokaludvalg, Spektrum Arkitekter, arkitekt Charlotte Vad. Bygget med hjælp fra WoodCouture.

SIDE 20

Skye Jin
'Skovhavelunden'
2023
AKB Lundtoftegade
Foto: Skye Jin @skyejinartist

Den regenerative fælled som kunstform og grønt klasseværelse. Grundlagt af kunstner Skye Jin i samarbejde med kunstplatformen platformen 'Til Vægs'.

Jørgen Carlo Larsen
'Eva'
2023
NYE, Århus
Skulptur til cykelparkering.
Foto: Jørgen Carlo Larsen

SIDE 21

Marianne Hesselbjerg i samarbejde med arkitekt Carsten Juel-Christiansen og landskabsarkitekt Torben Schønherr
2006
Vestled, Hvide Sande
Foto: Torben Petersen

Tre-delt pladsdannelse. Den ene del består af en 1.350 m2 teglstensbelagt flade, der lægger sig over landskabet og skaber forbindelse fra parkeringspladsen, over klitten og ned til stranden.

SIDE 22

Karin Lind
'Forskudt horisont'
2023
Gilleleje
Gennemskåret granitsten, 10 ton, med inskriptionen "Oktober 1943", to egetræsbænke, naturstenstrappe til stranden.
Foto: Laura Stamer

Mindesmærke for oktober 1943 i Gilleleje udført i samarbejde med Gribskov Kommune.

SIDE 23

Ruth Campau
'Quick, Quick, Slow'
2025
Godsbanen, Århus
Bemalede akrylplader
Foto: Godsbanen/Anthon Jackson

156 m2 kunstgulv i Remisen på Godsbanen. Både titel og værk forholder sig til rytme og bevægelse og til kontrasten mellem det hurtige og det langsomme. Værket "Quick, Quick, Slow" danner et farverigt og dynamisk landskab under fødderne. Her må kunsten gerne betrædes.

SIDE 27

Camilla Berner
'Plantefortællinger'
2024
Det grønne mødested Friheden på Østerbro i Nykøbing F.
Courtesy: Camilla Berner

'Plantefortællinger' er et dialogisk kunstværk af billedkunstner Camilla Berner. Elever fra 7. og 8. klasse har deltaget i et workshopforløb med billedkunstneren i 2020, hvor de blandt andet udvalgte en plante, som betød noget for dem. Elevernes plantevalg er beskrevet og præsenteret for beboere på plejehjemmet Oasen, som har suppleret med erindringer om planten fra deres lange liv. Planterne er nu at finde på Friheden og tæller alt lige fra mælkebøtte og vild gulerod til hængepil og magnoliatræ.

Ditte Gantriis
'Liljerne på altanen er sprunget ud...'
2022
Fuglsang Kunstlandskab
Smedejernslåge.
Foto: Jan Søndergaard

SIDE 28

A Kassen
'Ornament'
2025
Courtesy: Art Matter
Foto: Andreas Johansen

'Ornament' er en del af det samlede værk 'Jord', som kunstner-gruppen A Kassen i 2025 realiserede til udstillingsstedet Ved Skoven nær Hesnæs. Ud over 'Ornament' består 'Jord' også af 'Jordbutik', Vestergade 35 i Stubbekøbing samt 'Vejbod' på hjørnet af Orevej/Næsvej. Med 'Jord' diskuterer og tydeliggør A Kassen jorden og muldlaget som en kritisk zone, der i mange henseender betinger den menneskelige eksistens. Værket undersøger, hvordan vi behandler vores levende omverden som en vare og ressource: som noget, der kan handles og kæmpes om frem for en fælles livsbetingelse.

Tak til alle for generøs tilladelse til gengivelse af værker i kunststrategien.

**Kunststrategien for Havnebyen og Bymidten
Nykøbing Falster er udarbejdet af Guldborgsund
Kommune med kunstfaglig rådgivning fra
Lotte Boesen Toftgaard (Umage).**

Kunststrategien er støttet af Statens Kunstfond

**Statens
Kunstfond**

GULDBORGSUND